

Flexibiliteit in een coherente hervorming van de pensioenstelsels

Inleidende beschouwing Welke vragen dienen beantwoord?

Presentatie voor het Nationaal Pensioencomité, 13 maart 2017

Frank Vandenbroucke

Voorzitter van de Academische Raad

Universiteit van Amsterdam

Documentatie

- *Pensions en répartition par points*, 12.2.2017 (slide show)
- Twee rapporten van de Commissie Pensioenhervorming 2020-2040 (www.pensioen2040.belgie.be)
  - Rapport van juni 2014: Een sterk en betrouwbaar sociaal contract
  - Rapport van april 2015: Zware beroepen, deeltijds pensioen en eerlijke flexibiliteit in het pensioensysteem

Waarom een grondige hervorming: nieuwe zekerheid

- Als sociale verzekering vormt het pensioensysteem een sociaal contract dat **houvast** moet bieden voor iedereen, jongeren zowel als ouderen, actieven zowel als gepensioneerden.
- Bij **ongewijzigd beleid** is het pensioensysteem financieel niet houdbaar, strookt het niet meer met evoluties in de samenleving en rijzen er problemen inzake sociale kwaliteit.
- Louter de parameters van het bestaande systeem wijzigen, **volstaat niet**.
- De Commissie pleit daarom voor een **grondige hervorming**.

Doelstellingen: een sociale ambitie

- De gemiddelde **verhouding tussen de inkomens van de gepensioneerden en de inkomens van de actieven** moet zich binnen een wenselijke bandbreedte situeren (“noch *defined benefit*, noch *defined contribution*, maar *defined ambition*”)
- Ook de **bijdragen op de arbeidsinkomens** moeten binnen een bepaalde bandbreedte blijven =>
  - Loopbanen verlengen
  - Financiering op andere basis dan arbeidsinkomens (o.m. factor vermogen)
- **Vooraf vastgelegde spelregels** verzekeren dat de doelstellingen van het pensioensysteem behaald worden en dat het financieel evenwicht in stand wordt gehouden, met een rechtvaardige spreiding van de inspanningen die daarvoor nodig zijn.

Flexibiliteit: aanvullend advies van de Commissie Pensioenhervorming van april 2015

Zware beroepen:

- Meerdere dimensies spelen een rol
- Evoluerende realiteit
- Objectieverbaar, maar ook resultaat van (preventieve) beleidskeuzes

=> Sociaal overleg

⇒ Verschil maken in berekening pensioen, niet in leeftijds- of loopbaaneisen

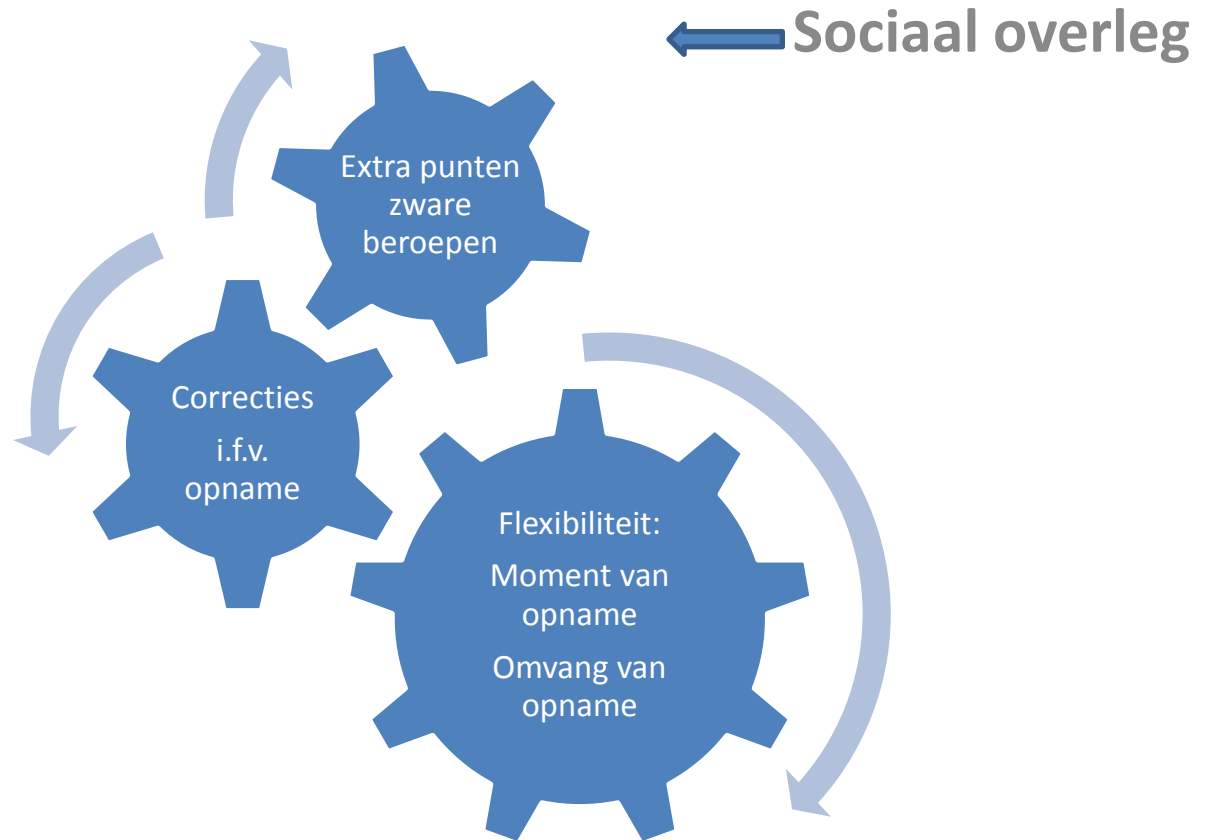
⇒ Vereist algemene flexibiliteit (keuzevrijheid) in het pensioensysteem

Flexibiliteit: aanvullend advies van de Commissie Pensioenhervorming van april 2015

Deeltijds pensioen als een vorm van flexibiliteit: opportuniteiten en vragen:

- Wat kan men bijverdienen bij een pensioen?
- Kan men verder pensioen opbouwen door te werken terwijl men reeds een pensioen geniet?
- Welke correcties worden toegepast bij vervroegde opname van het pensioen?
  - Hoe corrigeren? (sociale ongelijkheid levensverwachting)
  - In welke mate corrigeren?
  - Wat is de ambitie m.b.t. het gemiddelde pensioen?

Een coherente hervorming is nodig

Concrete illustratie: slideshow 'Pension en répartition par points'

- Pensioenleeftijd en loopbaangevoelige correcties: zie slides 28-47
- Deeltijds pensioen: zie slides 89-93

Conclusies van het aanvullend advies van april 2015

- De Commissie pleit er voor dat de regering vooreerst een goed gestructureerd hervormings*proces* voorstelt, dat moet garanderen dat de samenhang tussen verschillende onderdelen van de hervorming en de chronologie van de hervormingen bewaakt worden.
- De Commissie raadt, ook om administratieve redenen, af om het deeltijds pensioen te implementeren in de huidige pensioenregelingen.

Te beantwoorden principiële vragen (beperkt tot 1ste pijler):

- Wil men '*defined ambition*', d.w.z. de verhouding tussen het gemiddelde pensioen en het gemiddelde inkomen van de actieven stabiliseren?
- Zo ja, op welk niveau?
- Zo ja, op basis van aanpassingsmechanismen die ingebouwd worden in het pensioensysteem zelf?
  - vooraf vastgelegde aanpassingsmechanismen m.b.t. loopbaan- en leeftijdseisen?
  - vooraf vastgelegde aanpassingsmechanismen in de berekeningsformules?
- In welke mate moeten de stelsels convergeren, terwijl ze toch apart beheerd worden?
- Wil men flexibiliteit in het pensioensysteem?
  - => vragen over toegelaten arbeid, actuariële correcties, ...
- Wil men rekening houden met de zwaarte van beroepen via de berekening van de hoogte van het pensioen?
- Wil men de gezinsdimensie moderniseren? Zo ja, in welke richting?
- Wil men de minima vereenvoudigen en verbeteren?
- ...